

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
з навчальної дисципліни «Українська мова»
для осіб, що вступають для здобуття
освітнього ступеня «Бакалавр»

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології
та суспільно-гуманітарних дисциплін,
протокол № 9 від « 17 » квітня 2024 року
Укладач Лілія Кириченко

Київ - 2024

1. Пояснювальна записка

Призначення програми – забезпечити проведення вступного випробування зі вступниками, яким (згідно Правил Прийому до ЗВО «МНТУ» у 2024 р.) надане таке право при вступі для здобуття ступеня «Бакалавр».

Програма з української мови розроблена з урахуванням державного статусу української мови, її суспільних функцій, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з української мови для закладів загальної середньої освіти. Вона охоплює шкільний курс української мови, розподілений за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика», «Графіка», «Лексикологія», «Фразеологія», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія»).

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр».

Завдання вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити знання вступників при вступі на I курс освітнього ступеня «Бакалавр» відповідно до навчальних програм та «Вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учасників зовнішнього незалежного оцінювання» (Режим доступу:

<http://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-zno/>).

Програма передбачає перевірку рівня сформованості у вступників, насамперед, мовленнєвої компетентності, до складу якої входять:

- Спілкування державною мовою – готовність (здатність) учнів засобами української мови успішно взаємодіяти у процесі розв'язання типових для віку життєвих проблем; сформоване ціннісне ставлення до мови свого народу, наявність досвіду послуговування державною мовою.
- Інформаційно-комунікаційна компетентність – здатність (готовність) розуміти навколишнє інформаційне середовище, самостійно шукати,

добирати й критично аналізувати необхідну інформацію, трансформувати, зберігати та транслювати її й діяти відповідно до своїх цілей і прийнятої в суспільстві комунікаційної етики, ознайомлення з мовною системою й формування на цій основі базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних і правописних умінь і навичок; здатності до аналізу й оцінки мовних явищ і фактів; працювати з текстом, здійснювати пошук інформації в різноманітних джерелах, використовувати її в самостійно створених висловленнях різних типів, стилів і жанрів.

- Уміння вчитися протягом життя – здатність і внутрішня потреба самостійно здобувати знання і формувати вміння відповідно до поставлених цілей з метою самовдосконалення й самореалізації.
- Логічна компетентність – уміння розрізняти, аналізувати, класифікувати мовні факти, оцінювати їх з погляду нормативності, відповідності ситуації та сфери спілкування.
- Соціальна і громадянська компетентності – усвідомлення громадянської повинності й відповідальності, здатність до реалізації громадянських прав і обов'язків.
- Загальнокультурна – здатність учня усвідомлено сприймати надбання культури як цінність, аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати традиційні для культури українського народу методи самовиховання; уміння розуміти й формулювати загальнолюдські цінності та ціннісні орієнтири, тобто прилучення через мову до культурних надбань українського народу й людства загалом; сформовані уявлення про духовний світ, цілісні світоглядні уявлення, стійка мотивація й свідоме прагнення до вивчення української мови як мови своєї нації.

Складені за цією програмою питання дають можливість з'ясувати рівень засвоєння вступниками навчального матеріалу з української мови відповідно до програми середньої загальноосвітньої школи, з'ясувати уміння вступників

вільно володіти виражальними засобами сучасної української літературної мови, орієнтуватися в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Підготовка до вступного випробування за пропонованою програмою, складеною на підставі програми для середньої загальноосвітньої школи з української мови, передбачає опрацювання не лише підручників і навчальних посібників, а й додаткової літератури.

2. Зміст програми

Програма співбесіди з української мови для вступників на I курс для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» включає зміст навчального матеріалу за 10-11 класи загальноосвітніх навчальних закладів та типової програми навчальної дисципліни зовнішнього незалежного оцінювання, яку розміщено на сайті Українського центру оцінювання якості освіти (Режим доступу: <https://testportal.gov.ua/programe/>).

Тема 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за погодженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова.

Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія.

4.1. Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.).

4.2. Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

4.3. Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

4.4. Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів

дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

4.7. Службові частини мови. Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частина як службова частина мови. Правопис часток.

4.8. Вигук. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис.

5.1. Словосполучення. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

5.2. Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й

поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

5.2.1. Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

5.2.3. Односкладні речення.

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

5.2.4. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

5.2.5. Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1. Складносурядне речення. Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.2.5.2. Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин:

означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилїстика. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення. Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат: мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту, зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

3. Контрольні питання для вступників, складені на підставі пропонуваної програми:

1. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.
2. Лексикологія як учення про слово.
3. Пряме та переносне значення слова.
4. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
5. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми.
6. Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.
7. Іменник : рід, число. Множинні іменники.
7. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменників.
8. Букви -а (-я), -у (-ю) в закінченнях іменників другої відміни.

- 9.Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен та по батькові.
- 10.Прикметник. Розряди за значенням.
- 11.Ступені порівняння якісних прикметників.
- 12.Правопис складних прикметників.
- 13.Числівник: Розряди за значенням.
- 14.Типи відмінювання кількісних числівників.
- 15.Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.
- 16.Займенник. Особливості відмінювання. Творення і правопис.
- 17.Дієслово: вид, час, спосіб.
- 18.Словозміна дієслів 1 та 2 дієвідміни.
- 19.Особливі форми дієслова.
- 20.Прислівник : написання разом і через дефіс.
- 21.Службові частини мови.
- 22.Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Їх характеристика.
- 23.Речення як основна синтаксична одиниця.Види речень.
- 24.Просте двоскладне речення.
- 25.Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.
- 26.Типи односкладних речень.
- 27.Речення з однорідними членами.
- 28.Характеристика складного речення.
- 29.Складносурядне речення.
- 30.Види підрядних речень.
- 31.Безсполучникове складне речення.
- 32.Стилi мовлення, їх основні ознаки, функції.
- 33.Відображення вимови голосних та приголосних звуків.
- 34.Спрощення, уподібнення.
- 35.Правила вживання м'якого знака.
- 36.Правила вживання апострофа.
- 37.Подвоєння букв на позначення подовження м'яких приголосних і збігу звуків.
- 38.Правопис префіксів.

39. Правопис великої літери.

40. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.

41. Написання складних слів разом і через дефіс.

42. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ.

4. Критерії оцінювання знань вступників

Вступне випробування виконуються у вигляді тестів двох рівнів складності.

Виконання перших чотирнадцяти завдань *першого рівня* оцінюються по 0,5 балів (кожна правильна відповідь). Загальна кількість балів за перший рівень – 7 балів. Завдання з вибором однієї відповіді вважається виконаним правильно, якщо вступник указав цифру лише правильної відповіді.

Другий рівень містить завдання №15, яке оцінюється в 5 балів. Письмова розгорнута відповідь на це завдання дає змогу оцінити уміння складати тексти, володіння лексичними, граматичними, стилістичними, пунктуаційними, синтаксичними нормами сучасної української мови. Відповідь, складена та оформлена відповідно до норм, оцінюється у 5 балів. Загальна кількість балів за другий рівень – 5 балів.

Таким чином, вступник може отримати за змістовні відповіді двадцяти завдань 12 балів. Після цього загальна оцінка кожного вступника підлягає переведенню за 200-бальною шкалою згідно з правилами прийому до ЗВО «МНТУ» у 2024 році.

Таблиця переведення загальної оцінки вступника в шкалу 100-200

1	100		4	120		7	150		10	180
1,1	100		4,1	121		7,1	151		10,1	181
1,2	100		4,2	122		7,2	152		10,2	182
1,3	100		4,3	123		7,3	153		10,3	183
1,4	100		4,4	124		7,4	154		10,4	184
1,5	100		4,5	125		7,5	155		10,5	185
1,6	100		4,6	126		7,6	156		10,6	186
1,7	100		4,7	127		7,7	157		10,7	187
1,8	100		4,8	128		7,8	158		10,8	188
1,9	100		4,9	129		7,9	159		10,9	189
2	100		5	130		8	160		11	190

2,1	101		5,1	131		8,1	161		11,1	191
2,2	102		5,2	132		8,2	162		11,2	192
2,3	103		5,3	133		8,3	163		11,3	193
2,4	104		5,4	134		8,4	164		11,4	194
2,5	105		5,5	135		8,5	165		11,5	195
2,6	106		5,6	136		8,6	166		11,6	196
2,7	107		5,7	137		8,7	167		11,7	197
2,8	108		5,8	138		8,8	168		11,8	198
2,9	109		5,9	139		8,9	169		11,9	199
3	110		6	140		9	170		12	200
3,1	111		6,1	141		9,1	171			
3,2	112		6,2	142		9,2	172			
3,3	113		6,3	143		9,3	173			
3,4	114		6,4	144		9,4	174			
3,5	115		6,5	145		9,5	175			
3,6	116		6,6	146		9,6	176			
3,7	117		6,7	147		9,7	177			
3,8	118		6,8	148		9,8	178			
3,9	119		6,9	149		9,9	179			

Максимальна сума балів – 12 (200).

Кількість балів від 10 до 12 (від 180 до 200) – «високий» рівень знань.

Кількість балів від 6 до 9,5 (від 140 до 170) – «достатній» рівень знань.

Кількість балів до 5,5 (до 130) – «низький» рівень знань.

5. Список рекомендованої літератури

5.1. Основна література:

1. Авраменко О. М. Українська мова : підручник для 9 кл. Київ: Грамота, 2017. 160 с.
2. Авраменко О. М. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.
3. Авраменко О. М. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.
4. Глазова О. П. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 224 с.
5. Глазова О. П. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 224 с.

6. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 10-го кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ: Генеза, 2018. 192 с.
7. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ: Генеза, 2019. 240 с.

5.2. Додаткова

1. Авраменко О. ЗНО 2020. Українська мова і література. Збірник завдань у 2-х ч. Київ: Грамота, 2020. URL: <https://prom.ua/Ukrayinska-mova-zno-testi.html>
2. Єрмоленко С. Я., Сичова І. Т. Українська мова : підручник для 5 класу загальноосв. навч. закл. Київ: Грамота, 2016. 296 с.
3. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т., Жук М. Г. Українська мова: підручник для 6 кл. загальноосв. навч. закл. Київ: Грамота, 2014. 272 с.
4. Заболотний О., Заболотний В. ЗНО 2019. Українська мова і література. Повний курс підготовки. Київ: Ранок, 2018. 416 с.
5. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: підручник для 7 кл. загальноосв. навч. закл. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2016. 256 с.
6. Штонь О. П. Українська мова. Тестові завдання для підготовки до ЗНО та ДПА. ЗНО 2019. Київ: Богдан, 2018. 368 с.
7. Ющук І. П. Українська мова : підручник для 8 кл. загальноосв. навч. закл. Тернопіль: Навчальна книга Богдан. 2016. 248 с.